

ЗОВНІШНЯ МІГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ: ЧИННИКИ І НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

**Стьопінова В.О., здобувач вищої освіти групи Б 3/1,
Миколаївський національний аграрний університет**

Ефективна реалізація реформ в Україні забезпечується виконанням певних умов, серед яких варто відмітити залучення інтелекту молоді. За сучасних глобалізаційних процесів значної уваги набуває питання відтоку працездатного населення, зокрема з високим інтелектуальним потенціалом. В Україні втрата цих категорій працівників негативно позначається на віковій та освітньо-кваліфікаційній структурі робочої сили, що може гальмувати економічне зростання. Тому дуже важливо удосконалювати міграційну політику з урахуванням сучасних умов і тенденцій.

Міграція є предметом системних досліджень багатьох вітчизняних економістів, політологів і соціологів, зокрема: Е. Лібанова, А. Позняк, І. Прибиткова, А. Надточий, Ю. Гуменюк, А. Федорако та ін.

Метою дослідження є визначення чинників, що стимулюють міграцію української молоді і оцінка її наслідків для України.

Міграція відіграє важливу роль у розвитку соціально-економічних відносин і впливає на суспільне життя. Сучасна міграція прискорює людський розвиток завдяки розширенню світогляду особистості і активізації внутрішніх ресурсів людини для суспільної активності.

Одним із поширених видів міграції на даний момент є міграція молоді до більш розвинених країн. Згідно експертних даних, основна проблема еміграції наступних років буде обумовлена відтоком кваліфікованої української молоді – як репродуктивної частини населення та висококваліфікованої робочої сили, за яку ведуть активну боротьбу розвинені держави на світовому ринку праці. Міграційна активність молоді зумовлена насамперед проблемами фахової самореалізації та рівнем заробітної плати в Україні [1].

Чинниками міграції української молоді за кордон переважно є економічні причини: заробити грошей, заради матеріального добробуту (47,8% від тих, хто виявив бажання емігрувати) та існуючі кращі можливості для роботи за кордоном, ніж в Україні (39,3% від тих, хто виявив бажання емігрувати). Серед інших причин виділяються бажання отримати досвід життя в інших країнах, відсутність в Україні демократії та законності, відсутність таких можливостей для навчання в Україні, як в інших країнах, військові дії на Сході України та інше [2].

Відповідно, розвиток економіки держави, а також забезпечення рівноцінних конкурентних умов на основі високої продуктивності та інноваційності праці (і не тільки щодо заробітної плати) сприятиме збереженню трудового потенціалу. Не маючи на сьогодні можливості значно підвищувати заробітну плату, роботодавці мають переглянути політику соціальних пакетів для своїх працівників, а також умови праці. Проте, як показали результати дослідження, ще одним мотиваційним чинником, який впливає на бажання молоді залишитися в Україні, є безпосередня участь у розбудові держави.

Про це свідчать і результати репрезентативного соціологічного дослідження системи цінностей та пріоритетів сучасної української молоді. Так, про готовність брати участь у здійсненні реформ в Україні заявили 36,5% опитаних, а майже 5% – вказали, що уже беруть участь у цих процесах. Найбільший відсоток молоді, яка готова брати участь у процесах децентралізації, локалізується у західному регіоні – 42,3% [2].

За результатами дослідження окреслено негативні наслідки міграції молоді з України, а саме: прямі втрати держави у зв'язку із скороченням працездатного населення та втрачання фінансових ресурсів, які були направлені на освітньо-професійну підготовку молоді; зниження технологічного, культурного і наукового потенціалу; підвищення бізнес-ризиків через втрату трудового потенціалу тощо.

Найгостріша для майбутнього країни загроза пов'язана із навчальною міграцією, оскільки наявність відповідного диплому значно спрощує працевлаштування в європейських країнах. Це означає не просто втрату робочої сили, а скорочення демографічного потенціалу українського суспільства, прискорення процесу демографічного старіння тощо [3].

Серед можливих заходів мотивації молоді до працевлаштування в Україні є сприяння розвитку академічного підприємництва через формування механізму заохочування підприємництва у закладах вищої освіти.

Тенденція до збільшення зовнішньої міграції української молоді значною мірою пов'язана з тим, що тривалий час не надавалось належної уваги даній проблемі. Дослідження свідчать, що така ситуація може перетворитись в одну із загроз економічній безпеці держави. Певні зусилля держави, у більшій мірі, спрямовані на подолання наслідків міграції. Проте, вирішення даного питання має носити системний характер на всіх рівнях управління.

Список використаних джерел

1. Звіт про результати дослідження міграційних настроїв студентів Львова. URL:<http://miok.lviv.ua/wp-content/uploads/2015/03/zvitpj.pdf> (дата звернення: 14.05.2020).
2. Профспілка працівників освіти і науки України. Офіційний сайт. URL:<https://pon.org.ua>. (дата звернення: 11.05.2020).
3. Куліков Г. Масова трудова міграція з України: мотиви, наслідки, способи стримування. URL:<https://zounb.zp.ua/sites/default/files/pdf/2019/pdf> (дата звернення: 14.05.2020).
4. Аналіз міграції висококваліфікованих кадрів і міграційної політики України. URL:<https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Analiz-migratsiyi-i-migratsijnoyi-polityky-Ukrayiny.pdf> (дата звернення: 14.05.2020).

Науковий керівник - Костирко А.Г., канд. екон. наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування МНАУ